

UUDISEID

ACADEMIA konkurss avatud

Junior Achievementi Arengufond ja Karjäärinõustamise Teabekeskus kuulutavad välja konkursi karjääriteenuste valdkonnaga seotud spetsialistide rahvusvahelise lähetusprojekti ACADEMIA osalejate leidmiseks aastal 2007. Konkursi tingimused leiate veebiaadressil www.innove.ee/teabekeskus > Academia > 2007

Ootame aktiivset osavõttu!

IX FEDORA kongress Vilniuses

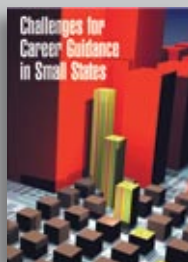
22.-25. oktoobril Vilniuses toimunud FEDORA kongressist pealkirjaga „Erialased väljakutsed: nõustamine Euroopa kõrghariduse vallas” võttis osa enamik Eesti ülikoolide karjääri- ja nõustamiskeskuste töötajaid. FEDORA ühendab Euroopa kõrghariduse maastikul tegutsevaid nõustamisega seotud professionaale — psühholooge, akadeemilisi ja karjäärinõustajaid. Kongressi programm sisaldas ettekandeid Euroopa kõrgharidusruumi ja selles toimiva nõustamissüsteemi teemadel ning tegevust tööühmades. Kongressist täpsemalt veebiaadressil www.event-management.lt/fedora2006/

FEDORA kohta pikemalt Karjäärituule veebiversioonis.

UUED TRÜKISED

„Väljakutsed karjääriteenustele väikeriikides”

on prof Ronald Sultana poolt läbi viidud uurimus, mille aluseks on idee, et väikeriigid ei ole lihtsalt suurriikide vähendatud koopiad. Nendest erisustest lähtuvalt nõuab karjääriteenuste pakkumine ja valdkonna arendamine erinevat lähenemist. Eesti keeles on uuring praegu kättesaadav ainult elektroonilisena www.innove.ee/teabekeskus > Trükised

„Karjääriteenuste arendamine. Euroopa juhismaterjalid” on viies trükis sarjast „Tekste karjäärinõustamisest”. Materjal sisaldab karjääriteenuste resolutsiooni ning poliitika ja süsteemide täiustamise juhismaterjali.

HEA LUGEJA!

Otsime oma teed, mida mööda minnes oleme rahul ja õnnelikud.

Kalevipojal oli põõsas siil, kellel hea nõu varuks ja vastus küsimusele olemas.

Elu Võimaluste Raamatu lehitsemiseks olete olemas ja nii mõnigi lehekülj avaneb tänu Teile paigas kuhu omapäi ekseldes niipea ei satu.

Auväärt karjäärinõu andjad, võtame kaasa lahkuva aasta kogemuse ja kujundame üheskoos soovide pildi 2007, kus miljon avastust.

Sirje Jõgiste

Haridus- ja Teadusministeeriumi
kantsler

UUED TUULED EUROOPAST

6.-7. novembril toimus Soomes Jyväskyläs karjääriteenuste poliitikat ja selle strateegiaid käsitlev konverents „Finnish EU Presidency Conference on Lifelong Guidance Policies and Systems: Building the Stepping Stones”. Konverentsi korraldajateks oli Jyväskylälä ülikooli haridusuuringute instituut koos Soome Haridus- ja Tööministeeriumi ning Euroopa Komisjoniga. Osalema oli kutsutud inimesed, kellest sõltub riiklikul tasandil elukestva õppe ja karjääriteenustega seotud poliitika väljatöötamine, samuti peamised sotsiaalsed partnerid, uurijad, karjääriteenuste arendajad ja praktikud. Konverentsi keskmes oli küsimus, kuidas toetada elukestvat karjääriplaneerimist parimal viisil ning tagada neile

Osalejad Eestist (vasakult): Janar Holm, Margit Rammo, Kristina Orion, Auni Tamm, Merike Mändla, Martin Pentson
(järgneb lk 2)

(algus lk 1)

vajalike karjääriteenuste kättesaadavus ja kvaliteet.

Jan Figel' Euroopa Komisjonist tõi esile senised saavutused karjääriteenuste osas Euroopa tasandil. Oma ettekandes edastas hr Figel' ametliku teadaande — Euroopa Komisjon loob aastal 2007 võrgustiku karjääriteenuste poliitika arendamiseks Euroopas — kõike seda ikka selleks, et Euroopa elanikud saaksid kvaliteetset teenust, mis toetaks nende õpingu- ja töövalikuid kõigil eluetappidel.

Prof Ronald Sultana Malta ülikoolist rääkis ELi liikmesriikide tegevustest karjääriteenuste arendamisel. Positiivsena tõi ta esile Euroopa koostööd ja selle tulemusel ilmunud materjale, ühiseid seisukohti karjääriteenuste kohta määratlemisel, positiivseid algatusi sihtgruppide vajaduste kaardistamisel ning teenuste kvaliteedi tõstmisel. Siiski vajavad paljud asjad veel lahendamist ning lahendusi otsiti konverentsi töötubades.

Koostööfoorumi tähtsus

Prof Anthony Watts tõeses töötubade arutelu kokkuvõtena, et lühikese ajaga on riigid karjääriteenuste süsteemi arendamisel, teenuste kättesaadavaks tegemisel ja kvaliteedi tagamisel saavutatud olulist edu. Edasise arengu kiirust ja kvaliteedi saavutamist mõjutaks suuresti aktiivne koostöö ELi tasandil. Oluline roll teenuste arendamisel on koostööfoorumitel.

Uus võrgustik

ELi tasandil loodava Euroopa karjääriteenuste võrgustiku eesmärk on parandada Euroopa kodanike võimalusi saada vajadustele vastavat teenust ja hõlbustada riiklike foorumite tööd. Võrgustiku ülesandeks on toetada poliitikate arendamist ning kindlustada karjääriteenuste poliitikates kajastumist olulistest ELi dokumentidest. Võrgustiku täisliikmeks saavad kõik riigid, kellel on koostööfoorum. Võrgustik osaleb aktiivselt teenuste väljatöötamises, seda toetab **koordinatsiooniüksus**, mis asub teatud perioodil ühes liikmesriigis.

Iga kahe aasta tagant toimuv konverents peaks kokku tooma kõik karjääriteenustega seotud võrgustikud ja algatused Euroopa Liidus ning võimaldama vaadata protsesse liikmesriikides elukestva õppe kontekstis. Püütakse järgida praegu toimuva konverentsi mudelit, kuid paraneb peab eri riikide võtmeisikute esindatus.

Viimane konverentsipäev oli pühendatud Soome kogemustele karjääriteenuste arendamisel.

Konverentsist saab põhjalikumalt lugeda veebiaadressidelt www.innove.ee/teabekeskus ning <http://ktl.jyu.fi/ktl/guidance2006>

Karjääriteenuste strateegilistest teemadest Eestis www.innove.ee/teabekeskus > Karjääriteenuste koostöökogu

Kokkuvõtte koostasid **Auni Tamm** ja **Margit Rammo**

UUS, HUVITAV MAAILM ON KÄEULATUSES

Anu Allekand

Kaitseliit

Kaitseliit oma eriorganisatsioonide — Noorte Kotkaste, Kodutütarde ja Naiskodukaitsesega — pakub progressiivseid väljaveid igähele iseenda avastamiseks ja proovilepanekuks ning sõpruskonna suurendamiseks.

Mitmekülgne tegevus

Mõned näited erinevate võimaluste maailmast: noorkotkad saavad proovida, mida tunnevad purilendurid, sukeldujad, noortehid, laskesportlased, koerajuhid; kodutütred saavad proovida eri ametid — olla ise meditsiinitöötajad, muusikud, orienteerujad, kokad, pedagoogid; naiskodukaitsjad tegelevad noortega, aitavad mehi kokkamise, side, administreerimise ja tuhandete muude ülesannete täitmisel; kaitseliitlased aitavad päästjaid, tule- ja tormitõrjujaid, politseinikke, kaitsevälalisi. Üks asi seob neid kõiki — riigikaitsetahe. Ilmselt on uudistest kõrvu jäänud, et meie noortest on kasvanud elupäästjaid, kes oskavad ohtu õigesti hinnata ja abi kutsuda; et meie täiskasvanud otsivad kadunud isikuid ja leiavad nad; et meie naised toitlustavad ja teenindavad suurüritustel osalejaid; et toimuvad militaar-sportlikud jõukatsumised, õppused ja missioonid.

Õpi ja karastu!

Kaitseliidul on oma mõisakool, kus meeldivas õpikeskkonnas saab end ette valmistada eri ülesannete lahendamiseks. Kaitseliidu Koolis toimuvad juhikoolitused, viiakse läbi videoõpet, teoreetilisi loenguid ja praktilisi rühmatöid; siin valmistatakse ette noortehid, kokki, koolitatakse koolitajaid.

Kaitseliit on elustiil

Kui paljud inimesed teavad, et Kaitseliidul on rahvusvahelised koostöösidemed Balti- ja Põhjamaadega, et toimuvad koostööõppused, et aktiivsed liikmed saavad koolitust väljaspool Eestit? Kes on lugenud Kaitseliidu

häälekandjat Kaitse Kodu? Kes teab, et Kaitseliit pakub huvilistele klubilist tegevust, et organiseerunud on koortehid, sukeldujad, lennundushuvilised? Et küpsetatakse võistu pannkooke, tehakse ise-tegevuskavasid, rännatakse metsades ja soodes, antakse välja loomingu-almanahhe, hoitakse korras mälestusmärke, puhastatakse metsi, aidatakse loomade varjupaiku, pestakse parte, tõrjutakse tuld...

Teab see, kes on asja uurinud. Võimaluse ühineda inimkeskse

organisatsiooniga leiab kodulehelt www.kaitseliit.ee

ETTEVÖTLIK MÖTTEVIIS JUBA KOOLIST

Tiia Randma

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Ettevõtliku ellusuhtumise ja ettevõtlusoskuste edendamine hariduse kaudu on seatud Euroopa Liidu poliitiliste tegevuskavade keskmesse. Ettevõtlus on dünaamiline ja sotsiaalne protsess, kus üksikisikud, kas siis üksi või üheskoos, määratlevad uuendusvõimalused ja tegutsevad sihipäraselt nende elluviimise eesmärgil, olgu siis sotsiaalses, kultuurilises või ärilises kontekstis. Ettevõtluskompetents aitab muuta ideed tegelikkuseks, seda nii üksikisiku, kohaliku kogukonna kui ka ettevõtte tasandil.

Ettevõtlusest hariduses

Euroopa Komisjoni Ettevõtluse ja Tööstuse Peadirektoraadi korraldamisel toimus 26.-27. oktoobril Oslos ettevõtlushariduse alane konverents „*Entrepreneurship Education in Europe – Fostering Entrepreneurial Mindsets through Education and Learning*“, kus oli osavõtjaid 33 riigist. Konverentsi ettekannete ja töötubade arutelusid kokku võttes tõdeti, et enamikus Euroopa riikidest on vaja uue ettevõtjate põlvkonna kasvatamiseks tegeleda sihiteadlikumalt ettevõtluskoolitusega. Ettevõtlusvaimu kasvatamiseks hariduse kaudu on vaja, et

- ettevõtlusõpet mõistetak laiemalt kui ainult nn äriplaaniõpetus;
- ettevõtlushariduse edendamise üldstrateegiat arendab valitsus;
- haridusametnikud tunnustavad ja mõistavad ettevõtluskoolituse olulisust;
- õpetajatel on võimalik saada eriettevalmistust nii esma- kui ka täiendusõppes;
- koostöö haridusasutuste ja kohaliku kogukonna, sh ärimaailma vahel on sisuline ja regulaarne.

Ettevõtlusõppest meil ja mujal

Euroopa mandril ongi tulevaste ettevõtlike inimeste teadlikul kasvatamisel kõige rohkem ära teinud norralased: nii Norra ettevõtlushariduse strateegia, plaanipärane ettevõtluskoolitus kui ka haridus- ja majandusministeeriumi sellealane hea koostöö leidsid konverentsil korduvalt äärmärkimist. Eestis on ettevõtlike inimeste kasvatamisel üksjagu arenguruumi. Tänaased gümnaasiuminoored näevad ennast tulevikus pigem palgatöötajana ning vaid 8% neist* mõelnud tulevikus oma ettevõtte asutamisele. Ettevõtlikkusele suunamisel on oluline roll ka karjäärispetsialistidel.

Konverentsi ettekannete ja töötubade materjalid on kättesaadavad veebiaadressil www.ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/support_measures/training_education/oslo.htm

*Allikas: Eesti Konjunkturi Instituut, Eesti elanike ettevõtlikkus 2005

TÖÖHÕIVEALANE TUGITEGEVUS ERIVAJADUSTEGA INIMESELE

Jutta Elbing-Nölvak

Astangu Kutserehabilitsiooni Keskus

Astangu Kutserehabilitsiooni Keskus (Keskus) on nüüdseks tegutsenud juba 10 aastat. Põhitegevusteks on rehabilitatsiooniteenuse osutamine, sh rehabilitatsiooniplaani koostamine, rehabiliteerivad kohanemiskursused, õppijate õpi- ja töövõimet toetavad rehabilitatsioonitegevused,

karjääri- ja kutsenõustamine, tööhõivealane tugitegevus, arendustegevus pakutavate teenuste ühtlustatud kvaliteedi ja kättesaadavuse parendamiseks.

2002. aastal muudeti Keskuse põhimäärust ja struktuuri. Ühe tegevusena nähti ette kutse- ja karjäärinõustamine ning tööhõivealane tugitegevus. Struktuuriüksusena moodustati tööhõivetalitus, kus töötati välja karjääririkundamise ja tööhõive toetamise süsteem kõigile Keskuses õppijatele kogu kutserehabilitsatsiooniprotsessi ajaks ja selle järgselt.

Tugitegevuse korraldusest

Tööhõivealast tugitegevust pakutakse toetatud töölerakendamise meetodi järgi, mis ütleb: inimene siirdub palgatöölle, inimene töötab tavalises töökeskkonnas ja töötamine saab võimalikuks tänu tugiteenustele. Oma tööhõivealases tugitegevuses ei paku tööhõivespetsialistid õppijatele ja/või lõpetanutele ehk kliendile valmis lahendusi. Töökoht leitakse kliendi ja spetsialisti vahelise koostöö tulemusena.

Kolm sammu eesmärgini

Kogu tööhõive toetamise protsessi võib tinglikult jagada kolme etappi:

1. toetus töötamisel, mille käigus toimub töötaja esmane intervjuerimine ja hetkeolukorra kaardistamine, töötajate tegevusplaani koostamine ja tugitegevuste planeerimine ning tegevusplaani elluviimine;
2. toetus esialgsel töölerakendamisel, milles sisaldub kliendi toetamine töökohal esimesel tööpäeval, tööandja nõustamine vajadusest lähtuvalt, tugi ja informatsioon nii tööandjale kui töövõtjale telefoni või elektronkirja teel vastavalt vajadusele ning töö kliendi tugivõrgustikuga;
3. toetus töö säilitamiseks on jätkutugi tööandjale ja kliendile.

Keskuses on töö- ja kutseoskusi omandanud 258 erivajadusega isikut. Lõpetanute seas läbiviidud tööhõivealastele küsitlustele toetudes võime tõdeda, et Keskuses kutseõppekursuse läbinutest saab avatud tööturul tööd 65-67%.

NOORED JA TÖÖPUUDUS

Ehkki tööpuudus, sealhulgas noorte* seas, on viimastel aastatel vähenenud, ei ole see päriselt kuhugi kadunud. Käesolev intervjuu on pilguheit Tööturuameti (TTA) karjäärispetsialisti igapäevatoole just noore töötuga. Oma kogemusi olid lahkelt nõus jagama TTA Tallinna- ja Harjumaa osakonna karjäärinõustaja Küllike Arend ning juhtumikorraldaja Kaisa Hiimäe.

Kui suur on tööpuudus noorte hulgas praegu?

Küllike: Töötuid on TTA Tallinna- ja Harju. maa osakonnas registreeritud oktoobrikuu seisuga 3550, neist 11% on noori. Alles on just problemaatiline töötü. Sellist noort tuleb motiveerida, et ta üldse hakkaks aru saama, et töö leidmine ainult tema enda, mitte kellegi teise ülesanne.

Mis on noorte tööpuuduse põhjusteks?

Kaisa: Peamiselt pereprobleemid. Kutsekoolidest tulevad noored ei lähe sageli oma erialal õppima.

Küllike: Need noored pole pärast põhikooli saanud mingit nõustamist ei kooli ega vanemate poolt. Noortel puudub elementaarne valikute tegemise oskus, kuid 9. klassi lõpuks peab laps oskama teadlikke valikuid teha. Palju on noori, kellel on haridustee pooleli jäänud. Venekeelsetel noortel on töö saamisel takistuseks puudulik eesti keele oskus.

Kaisa: TTAse tulevad ka noored emad, kellel on kool pooleli jäänud, ning vanglast vabanenud noored.

Kas noored väärtustavad õppimist?

Kaisa: Alguses tahetakse kohe kursustele. Juhtumikorraldajad teevad enne katset neid kooli suunata. Pikema nõustamisvajadusega noore saadan karjäärinõustaja juurde.

Küllike: Minu töö algab alati haridustaseme väljaselgitamisega. Esimene samm on noor kooli tagasi juhtida.

Millist tööd noored otsivad?

Kaisa: Peamiselt otsitakse hea palgaga tööd, vähem on erialast tööd otsivaid noori. Üldiselt pole noored eriti valmis iseseisvalt mõtlema ja ootavad, et meie

organiseeriksime neile töökoha.

Küllike: Neil noortel ei ole tööelu korraldamiseks ettevalmistust, puuduvad elementaarsemadki teadmised tööotsimisest.

Kuidas te inimesega tegelete?

Kaisa: Esmalt selgitan välja, mis teda huvitab: kui ta soovib kursustele minna, saadan karjäärinõustaja juurde; kui noor tahab tööle asuda, räägin TTA teenustest. Konsultandi roll ongi noort julgustada või liiga kõrge enesehinnangu puhul tagasi hoida.

Küllike: Mina lähtun ka ikka inimesest. Kõigepealt küsin, kas noor tuli ise mu juurde või konsultant soovitas, viimane on tavalisem. Põhiliselt viin läbi isiklikku vestlust. Tunnustan noort selle eest, et ta minu juurde tuli, sest mõned noored häbenevad töötü staatust. Kliendile on oluline teada, et ta on oodatud ja et *Töötusijad vanuses 16-24 eluaastat

temaga tegeldakse ning selleks peavad juhtumikorraldaja ja nõustaja tihedat koostööd tegema.

Mida soovitate koolide karjäärispetsialistidele?

Küllike: Koolide juhtkondadele paneks südamele, et laste jaoks tuleb karjäärinõustamine kättesaadavaks teha. Loomulikult peab koolis olema ka korralik karjääriõpe, läbiv teema õppekavas ei ole lahendus. Koolide kaudu võiks karjääriplaneerimise alal harida ka lastevanemaid. Tunnustus koolidele, kes on leidnud võimalusi karjääriteema arendamiseks!

Millised on TTA nõustamisspetsialisti tulevikuootused?

Küllike: Et väheneks spetsialistide vahetuvus — nõustaja peab end pidevalt taastootma, kesised materiaalsed võimalused aga kahandavad seda, samuti pole praktikutele tagatud supervisioon. Lisaks usun, et TTA peaks panustama eelkõige sellele, et noored kiiresti tööle saaks ja et nad pikaajaliseks töötuks ei kujuneks. Selle ennetamiseks tuleb noorel aidata jalad alla saada. Loodan, et noored ikka õpiksid. Ning töötuid noori võiks vähem olla.

Karjäärispetsialiste küsitles
Maria Ratasapp

UUED TRÜKISED

„Abiks otsustajale. Kutseõppevõimalused 2007“ on SA Innove Kutsehariiduse Seirekeskuses koostatud teatmik, mis annab noortele ülevaate 2007. aasta sügisel kutseõppe tasemel pakutavatest erialadest. Veebiversioon www.innove.ee/teatmik ja www.rajaleidja.ee/teatmik

„Koolist tööle. Haridus ja tööturg Eestis 2006“ annab ülevaate Eesti haridussüsteemist, tööturust, nende omavahelistest seostest ning on abiks praktikule tema igapäevases töös. Tänavune väljaanne on karjääriteenuste peatüki võrra õhem — teenuste kohta ilmub 2007. aastal eraldi trükis.

